

СТАНОВИЩЕ

От проф.д-р Татяна Хубенова-Делисивкова

Институт за икономически изследвания на БАН

Относно: процедура за присъждане на докторант Енида Жугри на образователната и научна степен "доктор" в професионално направление 3.8. Икономика

на дисертационен труд на тема:“ Ефект на валутната политика върху икономическия растеж на страните от Западните Балкани“ с научен ръководител“ с научен ръководител: проф. д-р Светлана Александрова – Златанска.

Основание за изготвяне на становището: Заповед № 12/11.01.2023 г. на Зам-ректора по НИД на УНСС

I. Информация за докторанта

Докторант Енида Жугри има завършена магистърска степен по специалността „Банки и финанси“ в 2014г в Университета Aleksander Moisiu на Дурес. От 2015 г. тя постъпва на работа като лектор в катедра „Финанси и счетоводство“ на Университета „Александър Мойсиу“ на Дурес, където развива и в момента академичната си кариера. Съчетавайки богат опит, натрупан в емпиричния икономически анализ и желание да задълбочи теоретичните си познания, по-конкретно в областта на икономическия растеж и валутно-курсовата политика, от юни 2019г. Енида Жугри е докторант към катедра „МИО и бизнес“ на УНСС по професионално направление 3.8 Икономика (Световно стопанство и МИО). Тя успешно защитава дисертационния си труд в катедра „Международни икономически отношения и бизнес“ към факултет „Международна икономика и политика“ на УНСС на 20 декември 2022 г. и е представена за защита в Научно жури.

II. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Дисертацията е посветена на тема с актуално значение. Интересът на икономистите към оценката на въздействието върху икономическия растеж на валутния курс и валутнокурсовите режими се характеризира с приливи и отливи. През последните двадесет години се засилиха дискусиите в развитите страни по въпроса възможно ли е затихване на растежа, но по отношение въздействието на политиката на валутния курс върху растежа, анализът на тази тема запазва значението си за страните с възникващи пазари и страните в преход. В този смисъл страните от Западните Балкани са интересен обект на анализ.

Дисертационният труд е в обем от 170 страници, от които уводът е 11 страници, основният текст в 4 глави съдържа 136 стр. Обобщенията и заключението са 7 страници; библиографията и приложенията са 16 страници.

В дисертационния труд се анализира въздействието на номиналния валутен курс, който негативно влияе върху икономическия растеж в страните от ЗБ. Режимът на валутния курс, следван от всяка страна от Западните Балкани, несъмнено е повлиял върху икономическото развитие на тези страни и преодоляването на различни финансови кризи, особено през последните двадесет години. Дисертационният труд обоснова отрицателния ефект на номиналния валутен курс върху икономическия растеж и потвърждава проучванията за паричната политика в страните от Западните Балкани, в които се прилага за адаптация или регулирането на обменния курс (Босна и Херцеговина,

Косово, Черна гора и Северна Македония) или чрез таргетиране на инфлацията (Албания и Сърбия).

Дисертационният труд съдържа увод, четири глави, заключение и приложение. Общата структура по глави е логически издържана като отделните части са добре обвързани и ясно развиват идеите на автора.

Докторската дисертация съдържа увод, четири глави, които следват логиката на изследване. Ясно са дефинирани предмет, цели, задачи на изследването. Дисертационният труд съдържа убедително и последователно доказани хипотези и теза на докторанта относно определяне връзката между номиналния обменен курс и икономическия растеж в страните от Западните Балкани като са постигнати както следва:

- извършен е сравнителен анализ на динамиката на основните макроикономически показатели на страните от Западните Балкани за периода 2010-2020 г., като се подчертае влиянието на валутната политика върху икономическото развитие.
- анализирани са промените във валутната политика в Западните Балкани през изследвания период.
- Изведена е зависимостта между независими променливи като салдо по текущата сметка, инфлация, отвореност на търговията, преки чуждестранни инвестиции, външен дълг и брутни национални спестявания от икономическия растеж в страните от Западните Балкани през 1990-2021 г.
- Направено е обобщаване на заключенията и изводите от резултатите на дисертационния труд.

III. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Представените от докт. Е.Жугри приноси, формулирани в дисертационния труд и в автореферата могат да се оценят като добре аргументирани и като цяло отразяват достойнствата на добросъвестно изпълненото научно изследване.

Моето становище е, че като цяло научните приноси и научно-приложните резултати, постигнати от докт.Е.Жугри в дисертацията могат да се обобщят в следните аспекти:

На първо място, научен принос в теоретично-методологически контекст е представената в първа глава системно-аналитична рамка за анализ на влиянието на валутния курс и избора на валутен режим на основа на комплекс от аналитични подходи според различията по конкретни школи и автори. По този начин концепциите за ролята на валутния курс се интерпретират във връзка с икономическия растеж и обуславяните макроикономическите зависимости.

На второ място, научно-приложен принос по дисертационната тема има оценката на макроикономическите зависимости за няколко страни от Западните Балкани в периода (1990-2021), което позволява чрез моделирането да бъдат тествани и доказани при приетите допускания за параметрите и началните стойности избраните хипотези. Несъмнено представеният дисертационен труд добавя своя принос към дискусията за различното въздействие на валутния курс върху стопанския растеж и предлага количествена оценка на набор от показатели, които могат да се използват при изграждане

на методология за анализ на въздействието на валутно-курсовите отношения върху икономическия растеж.

На трето място, изследването обогатява икономическите проучвания за икономическото развитие в страните от Западните Балкани в последните три десетилетия от гледна точка оценка на различията в икономическия растеж, обусловени от избора на валутната политика.

IV. Оценка на публикациите по дисертацията

Докторантката Е. Шугри е постигнала много добър успех в публикациите си по темата на дисертацията. Представила е 4 публикации като автор и 7 публикации като съавтор на статии в списания и публикувани доклади в сборници от конференции. За 2 статии, които предстои да бъдат публикувани, тя е представила писма за приемане за отпечатване от съответните списания.

В дисертацията и автореферата коректно и достатъчно на брой са посочени публикации, свързани с дисертационния труд, част от които са в съавторство и в сборници от конференции. В публикациите са представени основните научни и приложни резултати от дисертационния труд – развива се концепцията за ролята на валутния курс за икономическия растеж в сравнение с други макроикономически фактори и се представят сравнителни анализи на валутно-курсовите проблеми на страни от Западните Балкани и тяхната макроикономическа стабилизация.

V. Оценка на автореферата

Авторефератът отразява адекватно съдържанието и логиката на научното изследване. В него са посочени най-важните резултати и приносите на дисертационния труд.

VI. Критични бележки, препоръки и въпроси

Нямам критични бележки с изключение на препоръката, че в списъка на публикациите би могло да бъдат подбрани най-вече публикациите по темата на дисертацията, макар че сега представеният списък дава пълна представа за изследванията на докторанта.

Препоръчвам на докт. Ел Жугри в бъдеще да посвети свое допълващо изследване на взаимовръзката между валутния курс и проблемите на платежния баланс на изследваните страни от Западните Балкани предвид значението на външния дълг за тяхното развитие. Емпиричните анализи доказват на примера на други страни, че валутно-курсовата политика на паричните власти често пъти включва цели, свързани с регулирането на платежния баланс съобразно проблемите на валутния курс.

VII. Заключение

Представеният дисертационен труд на докт. Енида Жугри е самостоятелно, задълбочено и комплексно научно изследване по избраната проблематика, базирано на прилагането на съвременни методологични подходи и техники за емпиричен количествен анализ, в което има ясно изразени авторски приноси. Дисертационният труд показва, че Е. Жугри притежава задълбочени теоретични знания в областта на теории на

икономическия растеж, валутно-курсова политика, валутни режими и парична политика, както и умения да прилага и адаптира общи модели за анализ към специфичните проблеми на сравнителния анализ на страните от Западните Балкани и така да очертае различията помежду им.

Давам положителна оценка на постигнатите резултати и приноси, изложени в представения дисертационен труд и препоръчвам на Научното жури да гласува уверено и единодушно за присъждането на докт. Енида Жугри научната степен „доктор“ по икономика..

14 февруари 2023 г.

Подпис:

(Проф.д-р Т. Хубенова-Делисивкова)

OPINION

**of Prof. Dr. Tatyana Houbenova-Delisivkova
Institute for Economic Research of the Bulgarian Academy of Sciences**

Regarding: procedure for awarding the Ph.D. student ENIDA ZHUGRI with the educational and scientific degree "doctor" in professional direction 3.8. Economy of a dissertation work on the topic: "Effect of currency policy on the economic growth of the countries of the Western Balkans" with supervisor Prof. Dr. Svetlana Alexandrova - Zlatanska.

Basis for drawing up the opinion: Order 12/11.01.2023 r. of the Deputy Rector of the University of National and World Economy responsible for Research and Development

I. Information about the Ph.D.Student

The doctoral student Enida Jugri completed her Master's degree in "Banking and Finance" at the Aleksander Moisiu University of Durrës in 2014. Since 2015 she has started work as a Lecturer at the Department of Finance and Accounting at the Aleksandër Moisiu University, Rr. Miqësia, Spitallë, Durrës, where she has been actively performing her academic career. Based on her academic experience in the empiric economic analysis and her will to deepen her theoretical competences on the area of the economic growth and exchange rate policies since June 2019 she has been Ph.D. student in Bulgaria, at the University of National and World Economy, Faculty of Economic and International Policy, Department of International Economic Relations and Business. She successfully defended her Ph.D.Thesis at the Department of "International Economic Relations and Business" at the Faculty of "International Economics and Politics" of the UNSS on December 20, 2022 and was presented for defense in a Scientific Jury.

II. General characteristics of the presented dissertation work

Economists' interest in assessing the impact on economic growth of exchange rates and exchange rate regimes has ebbed and flowed. Over the past twenty years, discussions have intensified in developed countries about the possibility of a slowdown in growth but as regards the impact of the exchange rate policies on growth, the analysis of this topic has retained its significance for the emerging market economies and countries in transition. In this respect the Western Balkan countries are an interesting subject for analysis.

The dissertation is in the volume of 170 pages, of which the introduction is 11 pages, the main text in 4 chapters contains 136 pages. The summaries and the conclusion are 7 pages; the bibliography and appendices are 16 pages. The dissertation analyzes the impact of the nominal exchange rate, which has a negative impact on economic growth in the countries of the Western Balkans. The exchange rate regime followed by each country of the Western Balkans has undoubtedly influenced the economic development of these countries and the overcoming of various financial crises, especially in the last twenty years. The dissertation substantiates the negative effect of the nominal exchange rate on economic growth and confirms the studies on monetary policy in the countries of the Western Balkans in which it is applied for adaptation or regulation of the exchange rate (Bosnia and Herzegovina, Kosovo, Montenegro and North Macedonia) or through inflation targeting (Albania and Serbia).

The dissertation contains an introduction, four chapters, a conclusion and an appendix. The overall structure of the chapters is logically supported, and the individual parts are well connected and clearly develop the author's ideas.

The doctoral dissertation contains an introduction, four chapters that follow the logic of research. The subject, goals, tasks of the research are clearly defined. The dissertation contains convincingly and consistently proven hypotheses and thesis of the doctoral student regarding the determination of the relationship between the nominal exchange rate and economic growth in the countries of the Western Balkans, which were achieved as follows:

- analysis of the relationship between the nominal exchange rate and economic growth in WB countries.
- accomplished comparative analysis of the dynamics of the main macroeconomic indicators of the Western Balkans countries for the period 2010-2020, highlighting how exchange rate policy affects economic development.
- analysis of the changes in the exchange rate policy in Western Balkan during the study period.
- evaluation of the dependence between independent variables such as current account balance, inflation, trade openness, foreign direct investments, external debt, and gross national savings on economic growth in the Western Balkan countries during 1990-2021.
- summarising the conclusions and main findings of the study.

III. Evaluation of the scientific and scientific applied contribution and results

Contributions presented by Ph.D. E. Zugri's are well formulated in the dissertation and in the Summary Report and can be evaluated as well-argued and generally reflect the merits of conscientiously achieved by the scientific research. My opinion is that, in general, the scientific contributions and scientific-applied results achieved by E. Zhugri in the dissertation can be summarized in the following aspects:

First of all, a scientific contribution in a theoretical-methodological context is the system-analytical framework for analysis as presented in the first chapter based on a complex of analytical approaches according to the differences in specific schools and authors. Thus, the concepts for the role of the exchange rate are interpreted in relation to economic growth and the follow-up of macroeconomic dependencies.

Second, a scientific-applied contribution to the dissertation topic is the assessment of the macroeconomic dependencies for several countries of the Western Balkans in the period (1990-2021), which allows the selected hypotheses to be tested and proven through modeling under the accepted assumptions about the parameters and initial values. Undoubtedly, the presented dissertation adds its contribution to the discussion about the different impact of the exchange rate on economic growth, offering a quantitative assessment of a set of indicators that can be used in building a methodology for analyzing the impact of exchange rate relations on economic growth.

Thirdly, the study enriches the economic studies on the economic development in the countries of the Western Balkans in the last three decades from the point of view of evaluating the differences in economic growth determined by the choice of the currency policy.

IV. Evaluation of the publications related to the dissertation

The Ph.D. student E Shugri has achieved good success in her publications on the topic of the dissertation. She has presented 4 publications as author and 7 publications as co-author

of articles in journals and published papers as Conference proceedings. For 2 articles in the pipeline to be published she has presented acceptance letter from the relevant journals.

The publications related to the dissertation work, some of which are co-authored and in conference proceedings, are sufficient in number and are correctly indicated in the dissertation and the author's abstract. The publications present the main scientific and applied results of the dissertation - the concept of the role of the exchange rate for economic growth in comparison with other macroeconomic factors is developed and comparative analyzes of the exchange rate problems of Western Balkan countries and their macroeconomic stabilization are presented.

V. Evaluation of the Summary Report of the Ph.D.Thesis

The abstract reflects adequately the contents and logic of scientific research. It states the most important results and contributions of the dissertation work. The declaration of authorship is also correctly attached by Dr. E. Zhugri with assurance that the dissertation is an original author's research.

VI. Critical remarks and recommendations

I have no critical remarks except to suggest that the list of publications could be selected mostly for publications on the subject of the dissertation, although the list now presented gives a complete picture of the doctoral student's research. I recommend Dr. El Zhugri in the future to devote his complementary research to the relationship between the exchange rate and the problems of the balance of payments of the studied countries of the Western Balkans, given the importance of external debt for their development. Empirical analyzes prove, on the example of other countries, that the exchange rate policy of the monetary authorities often includes goals related to the regulation of the balance of payments according to exchange rate problems.

VII. Conclusion

The presented dissertation work of Dr. Enida Zhugri is an independent, in-depth and complex scientific study on the selected issue, based on the application of modern methodological approaches and techniques for empirical quantitative analysis, in which there are clearly expressed author's contributions. The dissertation shows that E.Zhugri has in-depth theoretical knowledge in the field of theories of economic growth, exchange rate policy, currency regimes and monetary policy, as well as skills to apply and adapt general models of analysis to the specific problems of comparative analysis of countries from the Western Balkans and thus outline the differences between them.

I give a positive assessment of the achieved results and contributions presented in the presented dissertation work and recommend the Scientific Jury to vote confidently and unanimously for the awarding of Ph.D. Enida Zhugri, the scientific degree "doctor" in economics.

February 14, 2023 r.

Signature:

(Prof. Dr.Tatiana Houbenova-Delisivkova)